



Bydgoszcz, 15 grudnia 2022 r.

**WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI**

WPS.III.9421.3.36.2022.MG/TŁ

**Pan  
Miroslaw Staszewski  
Dyrektor  
Domu Pomocy Społecznej  
w Tonowie**

*Szanowny Panie Dyrektorze,*

stosownie do art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.), zwanej w dalszej treści „ustawą”, przekazuję niniejsze zalecenia pokontrolne.

W dniach 28 września oraz 24 października 2022 r. inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej, działający na podstawie upoważnienia Wojewody Kujawsko-Pomorskiego przeprowadzili kontrolę doraźną w Domu Pomocy Społecznej w Tonowie - zwanym dalej domem, jednostką lub DPS.

Zakres kontroli obejmował sprawdzenie prawidłowości realizacji zadań oraz jakości świadczonych usług zgodnie z obowiązującymi standardami ze szczególnym uwzględnieniem przestrzegania praw mieszkańców.

Kontrolę podjęto w związku z pismem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej, znak: DPS-V.070.238.2022.JS, które wpłynęło do Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy w dniu 14 czerwca 2022 r. Pismo dotyczyło przeprowadzenia czynności kontrolnych w domach pomocy społecznej na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, w celu zbadania prawidłowej realizacji zadań oraz jakości świadczonych usług zgodnej z obowiązującymi standardami, ze szczególnym uwzględnieniem praw mieszkańców.

Celem kontroli była ocena stanu faktycznego w obszarze objętym tematyką kontroli, w tym ustalenie ewentualnych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków. Szczegółowe wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli. Przedmiotowy protokół w dniu 17 listopada 2022 r. został podpisany przez dyrektora jednostki podlegającej kontroli.

Dom Pomocy Społecznej w Tonowie jest jednostką organizacyjną Powiatu Żnińskiego. Przeznaczony jest dla osób przewlekle psychicznie chorych. Dom został wpisany do Rejestru Domów Pomocy Społecznej prowadzonego przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego na podstawie zezwolenia na prowadzenie domu pomocy społecznej z dnia 28 czerwca 2007 r., znak: WPS.VI.AMi.9013/21/2007. Zezwolenie wydane zostało na czas nieokreślony. Jednostka dysponuje 90 miejscami.

Dom posiada stosowne akty prawne niezbędne do jego funkcjonowania tj. Statut Domu Pomocy Społecznej w Tonowie nadany Uchwałą nr XXXV/273/2006 Rady Powiatu w Żninie z dnia 22 czerwca 2006 r. w sprawie nadania statutów jednostkom budżetowym Powiatu Żnińskiego oraz Regulamin Organizacyjny Domu Pomocy Społecznej w Tonowie nadany uchwałą nr 115/2019 Zarządu Powiatu w Żninie z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Domu Pomocy Społecznej w Tonowie.

Dom Pomocy Społecznej w Tonowie znajduje się w gminie Janowiec Wielkopolski. Położony jest w odległości 16 km od Żnina. DPS składa się z kilku budynków połączonych w jeden kompleks. Jednym z nich jest osiemnastowieczny dworek. Zarówno dworek jak i park wpisane są do rejestru zabytków. Budynek ma zainstalowaną windę dostosowaną do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i wyposażony jest w system przyzywowo-alarmowy, którego działanie zostało sprawdzone przez zespół inspektorów. Po uruchomieniu dzwonka w jednym z pokoi przeznaczonych dla leżących mieszkańców stwierdzono, iż urządzenie nie działa z uwagi na wyczerpanie źródła zasilania (baterii). Uruchomienie kolejnego urządzenia w tym samym pokoju skutkowało niezwłocznym pojawieniem się pracownika domu.

Zespół inspektorów ustalił, iż w dniu kontroli w na terenie domu przebywało 90 mieszkańców w tym 57 kobiet i 33 mężczyzn, 1 mieszkaniec przebywał w szpitalu.

Zespół inspektorów, w obecności kierownika [REDAKTOWANE] dokonał wizytacji pomieszczeń domu, pomieszczenia były czyste, schludnie, wolne od nieprzyjemnych zapachów oraz odpowiednio wyposażone. Z informacji przekazanej inspektorom przez jednostkę kontrolowaną, a dotyczącej zdolności do czynności prawnych mieszkańców wynika, iż ubezwłasnowolnionych całkowicie jest 29 mieszkańców, częściowo jest 12 mieszkańców, pozostali mieszkańcy posiadają zdolność do czynności prawnych.

W trakcie oględzin domu zespół inspektorów zwrócił uwagę, iż w łazienkach ogólnodostępnych numer pomieszczenia 46, 120, 125 posiadają bariery architektoniczne w postaci głębokich brodzików, które uniemożliwiają samodzielne korzystanie z nich osobom o ograniczonej sprawności ruchowej.

Dalsze czynności kontroli wykazały, iż w pokojach czteroosobowych mieszkają osoby, które nie są stale leżące. Nie jest to zgodnie z zapisem rozporządzenia § 6 ust. 1 pkt. 3 b) w sprawie domów pomocy społecznej, który wskazuje, iż pokój mieszkalny wieloosobowy ma powierzchnię nie mniejszą niż 6 m<sup>2</sup> na osobę i: w przypadku osób poruszających się samodzielnie - jest przeznaczony dla nie więcej niż trzech osób, w przypadku osób leżących - jest przeznaczony dla nie więcej niż czterech osób.

Z ustaleń dokonanych przez zespół inspektorów wynika, iż w domu nie obowiązuje procedura odwiedzin. Aktualnie nie ma też ograniczeń związanych z odwiedzinami mieszkańców. Fakt odwiedzin mieszkańców odnotowywany jest w dokumencie pod nazwą „Księga odwiedzin mieszkańców w DPS Tonowo”. Dokument zawiera kolejny numer wpisu, datę, dane osoby odwiedzającej oraz informację kim dla mieszkańca jest osoba odwiedzająca.

Mieszkańcy mają prawo do swobodnego poruszania się po terenie domu, a w przypadku braku przeciwwskazań zdrowotnych, do samodzielnego wychodzenia poza teren domu, po wcześniejszym zgłoszeniu personelowi dyżurującemu. Powyższe zostaje odnotowane w zeszycie wyjść ze wskazaniem imienia i nazwiska mieszkańca, godziny wyjścia i planowanego powrotu oraz osoby towarzyszącej.

Dalsze czynności kontrolne wykazały, iż dokumentem, który reguluje zasady prowadzenia depozytów mieszkańców domu jest Zarządzenie nr 56/2021 dyrektora Domu Pomocy Społecznej w Tonowie z dnia 13 grudnia 2021 r. w sprawie wprowadzenia procedury dotyczącej depozytów mieszkańców DPS dysponowanie, dokumentowanie i rozliczanie środków depozytowych. Wypłaty z depozytów pieniężnych realizowane są w następujący sposób: Lista płac zatwierdzana jest podpisami następujących osób: wnioski o wypłatę przyjmuje referent ds. księgowości lub referent finansowy, który tworzy listę wypłat, wniosek zawiera żądaną kwotę wypłaty oraz podpis, wypłaty depozytów dokonuje się dwa razy w miesiącu lub na żądanie mieszkańca jeśli zachodzi taka potrzeba, odbiór środków pieniężnych odbywa się w obecności przedstawiciela Samorządu Mieszkańców, opiekuna lub pracownika socjalnego, na pokwitowaniu odbioru gotówki składają podpisy osoby obecna przy wypłacie, listę wypłat zatwierdza dyrektor jednostki.

Analiza wniosków o wypłatę z konta depozytowego mieszkańców DPS w Tonowie z dnia 22.09.2022 r. wykazała, iż pracownicy w kontrolowanym zakresie stosują zapisy zawarte we wskazanym wyżej zarządzeniu.

W toku czynności kontrolujący ustalili, iż świadczenie usług opiekuńczych takich jak: udzielanie wsparcia i pomocy w podstawowych czynnościach życiowych, pielęgnacja oraz

udzielanie niezbędnej pomocy w załatwianiu spraw osobistych wobec mieszkańców domu, mieści się w zakresie zadań działu terapeutyczno-opiekuńczego.

Inspektorzy ustalili, iż całodobową opiekę nad mieszkańcami świadczą opiekunowie, pielęgniarki i terapeuci. Z analizy dokumentacji wynika, iż pracownicy działu terapeutyczno-opiekuńczego pracują w godzinach: opiekunowie od godz. 7<sup>00</sup> do godz. 19<sup>00</sup> lub od godz. 19<sup>00</sup> do godz. 7<sup>00</sup>, pielęgniarki od godz. 7<sup>00</sup> do godz. 15<sup>00</sup> (2 osoby) oraz od godz. 7<sup>00</sup> do godz. 19<sup>00</sup> lub od godz. 19<sup>00</sup> do godz. 7<sup>00</sup>, terapeuci od godz. 7<sup>00</sup> do godz. 15<sup>00</sup> lub od godz. 11<sup>00</sup> do godz. 19<sup>00</sup>.

Zespół inspektorów dokonał analizy pracy pielęgniarek i opiekunów poprzez sprawdzenie grafiku za wrzesień 2022 r. Na podstawie przeanalizowanej dokumentacji ustalono, iż praca w dziale terapeutyczno-opiekuńczym zaplanowana jest następująco: opiekunki zmiana dzienna 5-6 pracowników, zmiana nocna 4 pracowników, pielęgniarki 2 lub 3 osoby podczas zmian dziennych i 1 podczas zmiany nocnej.

Na podstawie obserwacji oraz rozmów przeprowadzonych z pracownikami i mieszkańcami zespół inspektorów stwierdził, iż wygląd zewnętrzny mieszkańców potwierdza wykonywanie przez opiekunów swoich zadań. Mieszkańcy domu byli zadbani pod względem higienicznym, a ich ubiór był czysty, dostosowany do pory roku oraz panujących warunków.

W trakcie kontroli ustalono, że dom zapewnia mieszkańcom pomoc w utrzymaniu higieny osobistej. Mieszkańcom niesamodzielnym udziela się pomocy w czynnościach toaletowych oraz kąpieli. Jednostka prowadzi dokument o nazwie „Karty kontroli czynności higienicznych mieszkańca”, gdzie odnotowywane są czynności toalety porannej, wieczornej oraz kąpieli. Powyższe stwierdzono na podstawie analizy dokumentacji mieszkanki [REDAKTOWANE]

Mieszkańcy dokonują zakupów odzieży i obuwia z własnych środków. Osobom, które nie posiadają środków na ten cel, odzież i obuwie oraz możliwości ich zakupu zapewnia dom ze środków własnych w ilości określonej rozporządzeniem oraz stosowane do potrzeb mieszkańca jak również pory roku. Podczas kontroli inspektorzy dokonali oględzin garderoby oraz sposobu i miejsca przechowywania odzieży. Nie stwierdzono braków w zakresie wyposażenia mieszkańców w zakresie wymaganej liczby zestawów odzieży i obuwia.

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie domów pomocy społecznej jednostka zapewnia mieszkańcom trzy posiłki dziennie, wydawane w godzinach: śniadanie 8<sup>00</sup>- 10<sup>00</sup>, obiad 13<sup>00</sup>- 15<sup>00</sup> oraz kolacja 18<sup>00</sup>- 20<sup>00</sup>. Czas wydawania dla każdego posiłku wynosi dwie godziny. Ostatni posiłek wydawany jest nie wcześniej niż o godzinie 18<sup>00</sup>. Mieszkańcy, którzy ze względu na stan zdrowia nie mogą sami spożywać posiłków są karmieni. Jadłospis codzienny umieszczony jest

na tablicy przy jadalni. Posiłki przygotowywane są na miejscu w kuchni domu. Mieszkańcy spożywają posiłki w stołówce lub w pokojach mieszkalnych. Podstawowe produkty żywnościowe oraz napoje są dostępne całą dobę.

Planowaniem jadłospisów dla mieszkańców domu zajmuje się [REDAKTOWANE] dietetyk zatrudniony w jednostce. Sporządzony jadłospis podpisuje rada mieszkańców, pielęgniarka, szef kuchni oraz dyrektor domu. Analiza jadłospisu za okres od 25 września 2022 r. do 4 października 2022 r. wskazuje, iż mieszkańcom zapewnia się diety: podstawową, lekkostrawną/cukrzycową.

W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, iż jednostka zapewnia mieszkańcom korzystanie ze świadczeń zdrowotnych. Wszyscy mieszkańcy mają złożone deklaracje do lekarza podstawowej opieki zdrowotnej i pielęgniarki środowiskowej. Opiekę w ramach podstawowej opieki zdrowotnej dla 89 mieszkańców zapewnia Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Janowcu Wielkopolskim. Lekarzem pierwszego kontaktu jest [REDAKTOWANE]. Jeden mieszkaniec z własnego wyboru należy do Przychodni Rodzinnej w Żninie. Lekarz psychiatra [REDAKTOWANE] świadczy usługi zdrowotne w ramach Poradni Specjalistycznych przy Pałuckim Centrum Zdrowia w Żninie. Dla potrzeb mieszkańców jest dostępny w każdy czwartek. Dom zatrudnia również psychologa [REDAKTOWANE], która świadczy pomoc 4 razy w miesiącu.

W razie konieczności pilnej wizyty z powodu nagłego pogorszenia stanu zdrowia odbywają się konsultacje w formie wizyty domowej. W stanach zagrożenia życia mieszkańca wzywany jest zespół ratownictwa medycznego. Na co dzień mieszkańcy mają zapewnioną opiekę pielęgniarską świadczoną przez zatrudnione w domu pielęgniarki.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez jednostkę kontrolowaną wynika, że w domu obowiązuje Zarządzenie nr 6/2022 Dyrektora Domu Pomocy Społecznej w Tonowie z dnia 7 kwietnia 2022 r. w sprawie wprowadzenia procedury stosowania przymusu bezpośredniego w Domu Pomocy Społecznej w Tonowie. Z przekazanego inspektorom oświadczenia dyrektora jednostki wynika, iż w okresie ostatnich pięciu lat nie stosowano wobec mieszkańców domu przymusu bezpośredniego. W przypadku agresywnych zachowań mieszkańców stanowiących zagrożenie dla zdrowia i życia ich samych, innych mieszkańców lub personelu wzywany jest zespół ratownictwa medycznego. Powyższe potwierdzono również w sprawozdaniu z kontroli domu przeprowadzonej przez Sędziego Sądu Rejonowego w Żninie za okres od 6 listopada 2020 r. do 30 listopada 2021 r.

Ustalono, iż mieszkańcom przysługuje prawo zgłaszania swoich opinii w formie skarg i wniosków dotyczących funkcjonowania domu. Zasady dotyczące przyjmowania

i rozpatrywania skarg i wniosków zostały zawarte w stosownej procedurze, wprowadzonej Zarządzeniem nr 104/2018 Dyrektora Domu Pomocy Społecznej w Tonowie z dnia 31 grudnia 2018 r. Wszelkie skargi i wnioski mieszkańcy mogą kierować na piśmie lub ustnie do protokołu. Osobami zobowiązani do przyjmowania skarg i wniosków są: dyrektor domu, kierownik działu terapeutyczno-opiekuńczego. W domu istnieje również możliwość składania skarg i wniosków do skrzynki znajdującej się w korytarzu na parterze domu. Ponadto w domu dostępna jest książka skarg i wniosków. Dyrektor domu oświadczył, iż w 2022 r. nie została złożona żadna skarga czy wniosek przez mieszkańca domu.

Większość spraw podnoszonych przez mieszkańców jest omawianych na spotkaniach Rady Mieszkańców, która w punkcie „wolne głosy” daje przestrzeń do ich omawiania. Jeśli wystąpi taka potrzeba wniesiona przez mieszkańca sprawa zostaje również omówiona na spotkaniu zespołu terapeutyczno-opiekuńczego.

Prawa mieszkańców domu zapisane zostały w Regulaminie Mieszkańców Domu Pomocy Społecznej w Tonowie, wprowadzonym Zarządzeniem nr 116/2018 dyrektora DPS z dnia 31 grudnia 2018 r. Regulamin określa prawa i obowiązki mieszkańców, których celem jest zapewnienie nieskrępowania przy zachowaniu zasad bezpieczeństwa, poprawnych relacji społecznych oraz w miarę możliwości domowej atmosfery. Rada Mieszkańców jest aktywnym uczestnikiem życia domu oraz czynnikiem współdecydującym w kwestiach, dotyczących funkcjonowania jednostki i zaspokajania potrzeb mieszkańców.

Zespół inspektorów ustalił, iż dom oferuje mieszkańcom prawo do udziału w imprezach kulturalnych i wycieczkach, zgodnie z dokumentem pod nazwą „Oferta usług domu pomocy społecznej w Tonowie na 2022 rok.”, jak również do samodzielnego organizowania czasu wolnego zgodnie z zainteresowaniami. Terapia zajęciowa odbywa się w godzinach od 7<sup>00</sup> do 19<sup>00</sup>. Mieszkańcy w większości biorą udział w oferowanych zajęciach. Propozycja Domu Pomocy Społecznej w Tonowie jest zróżnicowana i dostosowana do stopnia sprawności oraz zainteresowań mieszkańca. W domu działają dwa warsztaty terapii zajęciowej. Jednostka zatrudnia również muzykoterapeutę, który prowadzi zajęcia z mieszkańcami w każdy poniedziałek i wtorek oraz pedagoga, który prowadzi zajęcia z biblioterapii i zajęcia edukacyjne w każdą środę i sobotę. Mieszkańcy, w ramach rozporządzenia dotyczącego rehabilitacji społecznej działają w grupach terapeutycznych i angażują się w pracę na rzecz domu poprzez pomoc w drobnych pracach porządkowych.

Mając na uwadze powyższe ustalenia, Wojewoda Kujawsko-Pomorski ocenia działalność kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą **pozytywnie z nieprawidłowościami**<sup>1</sup>.

W związku z zakończeniem postępowania kontrolnego, przekazując powyższe uwagi i wnioski, Wojewoda Kujawsko-Pomorski zaleca:

1. Dokonać sprawdzenia systemu przyzywowo-alarmowego w zakresie źródła zasilania.

**Termin wykonania:** bez zbędnej zwłoki

2. Dostosować pokoje mieszkańców do wymogów §6 ust. 1 pkt 3 lit. b rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej, który stanowi, iż pokoje wieloosobowe (4) mogą zajmować jedynie osoby leżące.

**Termin wykonania:** bez zbędnej zwłoki.

3. Dostosować miejsca prysznicowe w łazienkach ogólnodostępnych do samodzielnego korzystanie z nich przez osoby o ograniczonej sprawności ruchowej.

**Termin wykonania:** bez zbędnej zwłoki

Na podstawie art. 128 ustawy o pomocy społecznej:

1. Kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich zastrzeżenia.
2. Wojewoda ustosunkowuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.
3. W przypadku nieuwzględnienia przez Wojewodę zastrzeżeń kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków.
4. W przypadku uwzględnienia przez Wojewodę zastrzeżeń, o których mowa w pkt 2 kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, o których mowa w pkt 1, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez Wojewodę zastrzeżeń.
5. W przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności jednostki organizacyjnej pomocy społecznej albo kontrolowanej jednostki Wojewoda, niezależnie od przysługujących mu innych środków, zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach

---

<sup>1</sup> Wojewoda Kujawsko-Pomorski stosuje 5 stopniową skalę oceny: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowością, pozytywna nieprawidłowościami, negatywna (Zarządzenie nr 371/2017 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 11 grudnia 2017 r.). Przez uchybienie – należy rozumieć odstępstwo od stanu pożądanego o charakterze wyłącznie formalnym, nie powodujące następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonywania zadań. Przez nieprawidłowość – należy rozumieć działanie lub zaniechanie, które z punktu widzenia kryteriów kontroli jest nielegalne, niegospodarne, niecelowe lub nierzetelne, a w przypadku kontroli wykonywania zadań – nieskuteczne, niewydajne lub nieoszczędne.

organ założycielski tych jednostek lub organ zlecający kontrolowanej jednostce realizację zadania z zakresu pomocy społecznej.

6. Organ, o którym mowa w pkt 5, do którego skierowano zawiadomienie o stwierdzonych istotnych uchybieniach, jest obowiązany, w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o stwierdzonych uchybieniach, powiadomić Wojewodę o podjętych czynnościach.

W przypadku nie wniesienia zastrzeżeń, do niniejszych zaleceń pokontrolnych proszę o poinformowanie Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wniosków z kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku podjęcia zaleconych działań.

Jednocześnie informuję, iż w przypadku braku realizacji zaleceń pokontrolnych zostanie wszczęte postępowanie administracyjne zgodnie z art. 130 ust. 1 i 131 ustawy o pomocy społecznej.

*Z poważaniem*

*Z up. Wojewody Kujawsko-Pomorski*

*Józef Ramlau*

*Wicewojewoda*

Otrzymują:

1. Adresat: Tonowo 40, 88-430 Janowiec Wielkopolski.
2. Pan Zbigniew Jaszczuk Starosta Żniński ul. Potockiego 1. 88-400 Żnin.
3. A/a.